

Energinet.dk - anmeldelse af ændret kreditpolitik for el- og naturgas (metodegodkendelse)

Dato: 22.02.2010 • Journalnr.: 4/0820-0304-0008

SEKRETARIATET FOR
ENERGITILSYNET

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 4171 5400
post@energitilsynet.dk
www.energitilsynet.dk

Resumé

1. Energinet.dk ejer og driver transmissionssystemet for el- og naturgas i Danmark, ligesom selskabet også varetager naturgaslageret i Ll. Torup i Jylland. Energinet.dk stiller kredit over for aktørerne (Energinet.dk's kunder) da betalingen for selskabets ydelser som hovedregel finder sted ca. et par måneder efter at ydelsen er leveret. Energinet.dk har en kreditpolitik for den kreditramme, Energinet.dk vil yde aktørerne.
2. Energinet.dk har den 1. juli 2009 metodeanmeldt en ny kreditpolitik til Energitilsynet. Kreditpolitikken skal forstås som metoden for vilkår om kreditvurdering og sikkerhedsstillelse, hvorimod de almindelige betalingsbetingelser ikke er omfattet. Der er tale om et nyt initiativ af principiel karakter, og derfor forelægges sagen for Energitilsynet.
3. Energitilsynet skal godkende *metoder* for fastsættelse af Energinet.dk's priser og vilkår, inden priser og vilkår kan træde i kraft. Formålet hermed er at sikre, at metoden ikke er i strid med elforsyningslovens (EFL) og naturgasforsyningslovens (NGFL) bestemmelser. Metodeanmeldelsen gælder kun for el- og gastransmission, da der for lageraktiviteten ikke er krav om metodegodkendelse. Energitilsynet skal dog sikre, at der ikke sker krydssubsidiering af omkostningerne til kreditforsikringen mellem de enkelte el, gas og lageraktiviteter.
4. Det fremgår af Energinet.dk's metodeanmeldelse, at Energinet.dk vil indføre en fælles kreditpolitik for alle selskabets aktører (kunder). Således vil aktørerne i Energinet.dk's forskellige aktiviteter (såkaldte segmenter for el- og gasaktiviteter) blive kreditvurderet ud fra aktørens samlede engagement i Energinet.dk som koncern.
5. Energinet.dk vil ligeledes tegne en fælles kreditforsikring for aktørerne. Omkostningen til forsikringen vil skulle dækkes af aktørerne via tarifferne for el-, gas- og lageraktiviteterne. Energinet.dk skønner, at den årlige omkostning til forsikringen vil udgøre ca. 5 mio. DKK. Opgaven om forsikringsordningen skal i EU udbud, og Energinet.dk har endnu ikke valgt forsikringsselskab.
6. Energinet.dk har defineret nogle *retningslinjer* for, hvad der som udgangspunkt har betydning for, om en aktør kan blive omfattet af kreditforsikringen. Det følger af disse retningslinjer, at som minimum vil aktører med god kreditværdighed få tildelt en fri kreditramme på 10 pct. af aktørens egenkapital.
7. Endvidere følger det af retningslinjerne, at Energinet.dk fortsat vil differentiere vilkår for de aktører, som har en dårlig kreditvurdering hos anerkendte kreditvurderingsbureauer. Sådanne aktører vil udover betaling til en samlet forsikringsordning over tarifferne også skulle stille individuel sikkerhed i form af bankgaranti ol. Tilsvarende kan aktører med et kreditbehov på over 250 mio. DKK risikere selv at skulle stille sikkerhed for den del af kreditbehovet, der overstiger 250 mio. DKK. Hensigten med denne differentiering er at minimere de samlede omkostninger til forsikringsordningen.
8. I den konkrete kreditvurdering af hver aktør er det imidlertid forsikringsselskabet, der i sidste ende afgør, hvorvidt en aktør bliver omfattet af forsikringsordningen. Retningslinjerne kan derfor altid fraviges af forsikringsselskabet i positiv retning for aktørerne. Det skal dog understreges, at Energinet.dk i udbudsprocessen selv har indflydelse på valg af det pågældende forsikringsselskab og dermed også skal kunne stå inde for de kriterier, som

forsikringselskabet påtænker at anvende ved den faktiske kreditvurdering af Energinet.dk's aktører.

9. Kreditforsikringen skal ses som et middel til at give aktørerne mulighed for en større kreditramme, uden at Energinet.dk samtidig løber en for stor økonomisk risiko. Risikoen for manglende indtægt for de givne ydelser i tilfælde af aktørers manglende betalingsevne dækkes således af forsikringsordningen.

10. Efter den nuværende kreditpolitik skal en stor del af aktørerne stille individuel sikkerhed for betaling i form af bankgaranti o.l. på baggrund af en konkret kredit- og risikovurdering foretaget af Energinet.dk efter uensartede principper på el- og gasområdet. Energinet.dk skønner at de nuværende samlede omkostninger for aktørerne udgør ca. 10 mio. DKK årligt.

11. Formålet med den ny kreditpolitik er at skabe ens kreditvilkår for Energinet.dk's el- og naturgasaktører, at begrænse Energinet.dk's risikoeksponering pr. aktør, at mindske eventuelle adgangsbarrierer for aktørerne og at mindske de samfundsøkonomiske omkostninger forbundet med sikkerhedsstillelse og kreditvurdering.

12. Kreditpolitikken går således fra at være en delvis *individuel* ordning, hvor aktøren selv betaler for sin egen sikkerhedsstillelse, til en delvis samlet ordning, som bliver dækket via Energinet.dk's tariffer, men hvor aktører der skiller sig ud for så vidt angår risiko og størrelse af kreditbehov, skal supplere med egen sikkerhedsstillelse.

13. I vurderingen af om metoden er i overensstemmelse med EFLs og NGFLs bestemmelser skal Energitilsynet vurdere om metoden - dvs. kreditpolitikken - lever op til kravene om objektivitet, ikke-diskrimination, gennemsigtighed og rimelighed samt hensynet til, at Energinet.dk skal bidrage til at sikre, at der skabes de bedst mulige betingelser for konkurrence for markedet for handel med el og naturgas.

14. Energitilsynet finder det ikke urimeligt, at der skal gælde visse standardkrav for, at en aktør kan blive omfattet af den samlede forsikringsordning, da enkelte aktører ellers ville kunne øge omkostningen til forsikringen væsentligt mere end en "gennemsnitsaktør" vil kunne give anledning til.

15. For så vidt angår risikoen for *diskrimination* af de lavest vurderede kategorier - idet dårligt rated (kreditvurderet) aktører ikke kan deltage i den samlede ordning - bliver denne opvejset af risikoen for øgede omkostninger til kreditforsikringen ved at tillade dårligt ratede aktører at være omfattet. Dette ville være til alle aktørers ulempe - og dermed også til ulempe for forbrugerne, der i sidste ende vil komme til at betale for omkostningerne ved kreditpolitikken.

16. Det er Energitilsynets vurdering, at det ikke er *urimeligt*, at der gælder en øvre grænse for at kunne deltage i den samlede ordning. Det må alt andet lige kunne forventes, at fraværet af en øvre grænse kan øge omkostningerne til den samlede kreditforsikring, hvilket ligeledes rammer alle aktører.

17. Princippet om at lade alle aktører betale til forsikringsordningen via tarifferne - uanset om nogle aktører også betaler for individuel sikkerhedsstillelse - finder Energitilsynet i den konkrete situation og ud fra en helhedsbetragtning - ikke kan betragtes som urimeligt. Det skyldes, at den faktiske betaling til ordningen via tarifferne ikke forventes at udgøre nogen væsentlig konkurrencemæssig betydning for de enkelte aktører. Endvidere vil en anden model for betaling sandsynligvis kunne give Energinet.dk øgede administrative omkostninger. Energinet.dk bør dog evaluere den faktiske betydning af ordningen efter et år og redegøre herfor til Energitilsynets sekretariat.

18. Hvad angår hensynet til at undgå krydssubsidiering mellem de respektive aktiviteter, lægger Energitilsynet vægt på, at det kan være en fordel, at Energinet.dk tegner en kreditforsikring, der gælder for så mange aktører som muligt - dvs. omfatter alle aktiviteterne - da der - alt andet lige - må forventes at være stordriftsfordele og administrative besparelser forbundet med et samlet forsikringsengagement i forhold til en forsikring for hver aktivitet. Kombineret med, at den samlede omkostning fordeles i forhold til, hvad forsikringsselskabet vurderer hver aktivitet konkret giver anledning til, finder Energitilsynet, at dette respekterer kravet om ikke at krydssubsidiere mellem aktiviteterne, samtidig med at det bidrager til en effektiv drift af Energinet.dk.

19. Endelig finder Energitilsynet, at det er positivt med tiltag, der kan fremme en mere effektiv adgang til markedet - uanset om der gælder andre og mere traditionelle og evt. mere restriktive kreditforsikringsvilkår i andre lande. I den henseende er det hensigtsmæssigt - og dermed ikke i strid med de fortsat øgede krav om harmonisering mellem landene - at Energinet.dk vil inspirere TSO'ere i de omkringliggende lande til at indføre mere tidssvarende og lempeligere vilkår, der kan understøtte markedsudviklingen i regionen.

20. Samlet set er det Energitilsynets vurdering, at den ny kreditpolitik vil kunne bidrage til at gøre det nemmere for aktørerne på både el- og gasmarkedet at få adgang til markedet. Endvidere vil principperne kunne indebære generelt reducerede kreditomkostninger set i samfundsmæssigt perspektiv. Endelig bidrager det til gennemsigtighed for aktørerne, at der gælder ensartede regler i alle Energinet.dk's aktiviteter.

Afgørelse

21. Det meddeles Energinet.dk at

- Energitilsynet godkender Energinet.dk's ændrede metode for kreditvurdering og sikkerhedsstillelse (kreditpolitik) jf. naturgasforsyningslovens § 36 a og elforsyningslovens § 73 a.
- Energitilsynet lægger ved godkendelsen til grund, at præmien for forsikringsordningen ikke afviger væsentligt fra det skønnede niveau på 5 mio. DKK, og at Energinet.dk inden ikrafttrædelse af kreditvilkårene over for Energitilsynet redegør for det valgte forsikrings-selskabs aktuelle kriterier for kreditvurdering samt offentliggør disse for aktørerne. Kriterierne må endvidere ikke være i strid med kravene om gennemsigtighed, objektivitet, rimelighed og ikke-diskrimination, jf. EFL §§ 6, stk. 4, 24, 31, 73 og NGFL §§ 18 og 38 samt artikel 4 i transmissionsforordningen.
- Energinet.dk skal senest 12 måneder efter ikrafttrædelse af den ny kreditpolitik over for Energitilsynets sekretariat evaluere den ny kreditpolitik.

Sagsfremstilling

Indledning

22. Energinet.dk ejer og driver transmissionssystemet for el^[1] og naturgas i Danmark, ligesom selskabet også varetager naturgaslageret i Ll. Torup i Jylland.^[2] Energinet.dk er en selvstændig offentlig virksomhed ejet af den danske stat ved Klima- og Energiministeriet.

23. Energinet.dk stiller kredit over for aktørerne (Energinet.dk's kunder), da betalingen for selskabets ydelser som hovedregel finder sted ca. et par måneder efter at ydelsen er leveret. Energinet.dk har derfor fastlagt en kreditpolitik for den kreditramme Energinet.dk vil yde aktørerne.

24. Energitilsynet skal godkende *metoder* for fastsættelse af Energinet.dk's priser og vilkår inden priser og vilkår kan træde i kraft.^[3] Formålet hermed er at sikre, at metoderne til fastsættelsen af priser og vilkår er i overensstemmelse med loven.

25. Energinet.dk har den 1. juli 2009 metodeanmeldt en ny kreditpolitik. På baggrund af drøftelser med Energitilsynets sekretariat har Energinet.dk efterfølgende anmeldt en lettere justeret kreditpolitik den 19. januar 2010. Endvidere har Energinet.dk i perioden 1. juli 2009 - 5. februar 2010 fremsendt en række supplerende oplysninger.

26. Kreditpolitikken omhandler kreditvurdering og sikkerhedsstillelse, og bestemmelserne om kreditpolitik er en del af Energinet.dk's vilkår for el- og naturgasaktørernes adgang til transmissionssystemerne.

27. Den ændrede kreditpolitik skal fremover gælde for Energinet.dk's el-, naturgas- og lageraktiviteter. Metodeanmeldelsen vedrører imidlertid kun el- og gastransmission, da der for lageraktiviteterne ikke er krav om metodegodkendelse inden priser og vilkår kan træde i kraft, jf. boks 1.

Boks 1: Lageraktivitet og metodegodkendelse

Den ny kreditpolitik gælder Energinet.dk's el- og naturgastransmissionsaktivitet samt gaslageraktivitet.

Metodegodkendelsen gælder ikke lageraktiviteten.

Alle Energinet.dk's aktiviteter inddrages imidlertid i Energitilsynets vurdering af metoden for el- og naturgastransmission, da det er nødvendigt at forholde sig til alle aktiviteter for at kunne vurdere, at der ikke sker krydssubsidiering mellem aktiviteterne.

28. Energitilsynet kan imidlertid af egen drift eller på baggrund af en klage efterfølgende behandle forhold om priser og vilkår - herunder også en klage over kreditpolitikken på lagerområdet.

29. Den gældende kreditpolitik på el-området er som en del af vilkårene i Energinet.dk's el-forskrifter - vilkår for balanceansvar^[4] - blevet anmeldt til Energitilsynet i december 2008, men har i øvrigt været uændret siden 1999. Vilkaere er ikke metodegodkendt. Den gældende metode på naturgasområdet (transmission) er godkendt af Energitilsynet i november 2004. Vilkaere fremgår af Regler for Gastransport^[5].

30. Energinet.dk har i henholdsvis august 2009 og marts 2009 hørt aktørerne på el- og gasområdet om den planlagte ændring af kreditpolitikken.

Nuværende kreditpolitik

31. Energinet.dk's kreditvurdering sker på nuværende tidspunkt efter forskellige principper på el- og naturgasområdet.[6]

32. På el-området stiller Energinet.dk et sikkerhedskrav på 2 mio. DKK til aktørerne. Aktøren stiller sikkerhed via en bankgaranti el.lign. Netselskaberne får imidlertid tildelt en gratis kreditramme. Netselskaberne[7] er også en del af Energinet.dk's aktører, jf. også boks 2 nedenfor.

33. På naturgasområdet[8] foretager Energinet.dk sin egen kreditvurdering. Som udgangspunkt tildeles en gratis kreditramme. Kreditrammens størrelse afhænger af aktørens egenkapital kombineret med en kreditrating fra Dun & Bradstreet. Dun & Bradstreet (D&B) er en global leverandør af erhvervsinformation, som bl.a. foretager kreditvurderinger af virksomheder med en såkaldt kreditrating til følge. Se punkt 74 og frem om kreditvurdering og rating.

34. Der tildeles gratis kreditramme på:

- 5 pct. af aktørens egenkapital ved A rating[9]
- 7½ pct. af aktørens egenkapital ved AA rating
- 10 pct. af aktørens egenkapital ved AAA rating.

35. Aktøren skal selv stille sikkerhed, hvis:

- Aktøren har behov for større kreditramme, end den gratis tildelte
- Hvis aktøren har lavere rating end A
- Ved kreditrammer over 25 mio. kr. kan aktøren risikere selv at skulle stille sikkerhed.

36. På naturgasområdet er der p.t. X aktører, der ikke stiller sikkerhed og X der stiller sikkerhed. I 2009 har der endvidere været X aktører med rating under A.

Energinet.dk's ny kreditpolitik

37. Energinet.dk's ny, fælles kreditpolitik, skal gælde for alle Energinet.dk's el- og gasaktører. En aktør vil således blive kreditvurderet ud fra aktørens samlede engagement i Energinet.dk som koncern.

38. Energinet.dk vil tegne en kreditforsikring for alle aktørerne, så aktøren som udgangspunkt ikke selv skal stille sikkerhed. Omkostningen til kreditforsikringen vil Energinet.dk dække via tarifferne. Kreditpolitikken går derfor fra at være en delvis *individuel* ordning, hvor aktøren selv betaler for sin egen sikkerhedsstillelse, til en ordning, som bliver dækket via Energinet.dk's tariffer.

39. Formålet med den ny kreditpolitik er at ensarte reglerne, mindske eventuelle markedsbarrierer og mindske Energinet.dk's risikoeksponering. Det bliver lettere for aktører, der er aktive i flere segmenter, at der gælder samme regler. Derudover bliver det lettere for aktørerne, at de som udgangspunkt ikke skal stille sikkerhed, men at de er omfattet af en samlet kreditforsikring. Energinet.dk's risikoeksponering mindskes endvidere ved, at størstedelen af eventuelle tab på aktører bliver dækket af forsikringen. Dette gavner alle aktører, da eventuelle tab vil skulle dækkes via tarifferne.

40. Boks 2 skitserer kort Energinet.dk's aktører på el- og gasområdet. Det ses, at der på gasområdet er langt færre aktører end på el-området.

Boks 2: Energinet.dk's aktører

Energinet.dk's aktører er selskabets "kunder". Der er forskel på aktørernes størrelse og type. Aktørerne kan være aktive i ét eller alle segmenter (el, gas og gaslager).

Naturgasområdet

Energinet.dk's aktører på gasområdet består af transportkunder og lagerkunder.

Transportkunderne er kommercielle aktører på engrosmarkedet for naturgas. De transporterer gassen i transmissionssystemet og videresælger den til gasleverandører på detailmarkedet (i distributionssystemet). Transportkunderne kan også sælge gassen til andre transportkunder på engrosmarkedet. Transportkunderne kan være aktive på både detail- og engrosmarkedet. Derfor kan en transportkunde også være en gasleverandør. Der er p.t. ca. 15 transportkunder i Danmark.

Lagerkunderne er aktører på engrosmarkedet (transportkunder), der af fleksibilitetshensyn har behov for at lagre gassen i en given periode. Lagerkunden kan føre gassen tilbage til transmissionssystemet (til eget brug) eller sælge den til andre lagerkunder eller til andre transportkunder på engrosmarkedet. Energinet.dk er også lagerkunde. Energinet.dk anvender lageret til systemmæssige behov (nødforsyning, systemoperatør). Der er p.t. ca. 10 lagerkunder i Energinet.dk's lager.

El-området

Aktørerne på Energinet.dk's el-område består af såkaldte balanceansvarlige aktører og netselskaber.

De **balanceansvarlige** aktører er økonomisk ansvarlige for ubalancer i produktion og forbrug og har uopsagt aftale herom med Energinet.dk. Der er p.t. 44 registrerede balanceansvarlige.

Netselskaberne (distribution/regionalt transmissionsniveau) driver nettene og foretager alle målinger.

Netselskaberne indsender målinger af forbrug og produktion for de balanceansvarlige til den systemansvarlige virksomhed til brug for afregning af ubalancer. Der er p.t. 110 netselskaber inklusive de regionale transmissionsselskaber.

41. Den forventede omkostning til kreditforsikringen er ca. 5 mio. DKK. Energinet.dk forventer, at en samlet forsikringspræmie for alle selskabets segmenter vil mindske omkostningen til forsikringen.[10]

42. Opgaven skal i EU udbud. Energinet.dk har gennemført prækvalifikationen i maj 2009, hvor 8 forsikringsselskaber er blevet prækvalificeret. Energinet.dk har imidlertid annulleret prækvalifikationen af hensyn til den lange periode prækvalifikationen har løbet. Energinet.dk vil først gennemføre en ny prækvalifikation, når Energitilsynet har godkendt den ny kreditpolitik. Når det egentlige EU-udbud bliver igangsat, vil processen følge EU udbudsreglerne og strække sig over ca. 2 måneder. Energinet.dk forventer, at den ny kreditpolitik vil kunne træde i kraft i løbet af foråret 2010.

43. Den enkelte aktørs rating har indflydelse på den endelig præmies størrelse. Når Energinet.dk skal vurdere prisen i tilbuddene (i den kommende udbudsproces) vil selskabet vurdere policer med løbetider mellem 1-3 år. Den endelige præmies størrelse vil sandsynligvis være afhængig af den forsikrede omsætning.

44. Energinet.dk's bestyrelse har fastlagt, at selskabet risikomæssigt kan acceptere tab pr. aktør på op til 25 mio. DKK. Beslutningen herom gælder allerede i dag.

45. Af hensyn til forsikringspræmiens størrelse har Energinet.dk valgt en selvrisiko på 10 pct. En lavere selvrisiko vil - alt andet lige - øge forsikringspræmiens størrelse. Med en selvrisiko på 10 pct. - som højst må andrage 25 mio. DKK ifølge Energinet.dk's risikopolitik? kan der derfor maksimalt tildeles aktører en kreditramme på 250 mio. DKK.

46. Energinet.dk ønsker, at alle aktører - uanset rating og kreditbehov - fremover bliver omfattet af kreditforsikringen. I en standard forsikringspolice skal et forsikringsselskab imidlertid normalt godkende alle, der skal være medforsikret. For at lette processen med, hvilke aktører der forventeligt vil blive omfattet af kreditforsikringen, vil Energinet.dk derfor opstille *retningslinjer* til forsikringsselskabet om, hvilke kriterier der skal sandsynliggøre, at en aktør som udgangspunkt bliver omfattet af forsikringen. Det er et krav fra Energinet.dk at det valgte forsikringsselskab accepterer disse retningslinjer, og at de altid efterlever dem.

47. Det fremgår af **Energinet.dk's retningslinjer** at

- alle aktører med rating A, AA eller AAA[11] (efter Dun & Bradstreet) automatisk får tildelt en fri kreditramme på 10 pct. af *aktørens* egenkapital
- Den øvre grænse for den fri kreditramme er dog 250 mio. DKK pr. aktør, jf. tabel 1.

Tabel 1: Eksempel på Energinet.dk's retningslinjer i praksis

	Rating	Aktørens egenkapital (mio. kr.)	Fri kreditramme (mio. kr.)
Aktør 1	A, AA eller AAA	100	10
Aktør 2	Rating under A (dårlig rating)	200	0
Aktør 3	A, AA eller AAA	2500	250
Aktør 4	A, AA eller AAA	2800	250

Kilde: Energitilsynets sekretariats beregninger

48. Energinet.dk indfører de grundlæggende krav til at kunne være omfattet af forsikringen, for ikke at belaste tarifferne - og dermed alle øvrige aktører - urimeligt. Aktører med dårlig kreditrating kan derfor ikke blive omfattet af forsikringsordningen. Disse aktører vil selv skulle stille sikkerhed.

49. Hvis forsikringen skulle omfatte aktører med dårlig kreditværdighed, vil det fx kunne øge omkostningerne til forsikringen. Endvidere vil det kunne øge omkostningerne til forsikringen med en høj eller ingen øvre grænse for den kreditramme, en aktør kan opnå. Derfor har Energinet.dk fastsat en øvre grænse, og i det konkrete tilfælde andrager den 250 mio. DKK.

50. Uanset retningslinierne fra Energinet.dk om forhåndsgodkendelse, vil det i den konkrete situation imidlertid være op til forhandling med forsikringsselskabet, hvilke aktører der reelt bliver omfattet af forsikringen. I sidste ende er det derfor forsikringsselskabet, der afgør hvilke aktører, der kommer med i forsikringsordningen. Retningslinjerne er dog de minimumskrav, som forsikringsselskabet er forpligtet til at følge. Såfremt forsikringsselskabet fraviger disse, vil det derfor kun være til fordel for aktørerne.

51. Det kan derfor ikke udelukkes, at forsikringsselskabet kan tildele aktører en fri kreditramme, selvom aktøren er lavere rated end A fra Dun & Bradstreet. For aktører med rating

A, AA eller AAA kan kreditrammen endvidere blive større end 10 pct. af aktørens egenkapital.

52. En beslutning om en højere kreditramme end 250 mio. DKK, skal imidlertid altid særskilt godkendes af Energinet.dk's bestyrelse efter gennemsigtige, objektive og ikke-diskriminerende kriterier. Hvis aktøren ikke får godkendt en større kreditramme af Energinet.dk, skal aktøren selv stille sikkerhed for kreditrammen ud over 250 mio. DKK. Aktøren vil dog være dækket for de første 250 mio. DKK via forsikringen.

53. Den nye kreditpolitik vil ifølge Energinet.dk mindske eventuelle markedsbarrierer, da alle aktører med en rating på A og derover som udgangspunkt forventes at blive behandlet ens og får tildelt en større fri kreditramme end tidligere. Det er også bekræftet i nogle af høringssvarene til Energinet.dk om ordningen, at flere aktører ønsker den ny ordning frem for den gældende.

54. Hovedlinjerne for kriterierne og proces herom fremgår af boks 3.

Boks 3: Kriterierne og proces for deltagelse

Udgangspunktet er:

Energinet.dk skitserer visse *retningslinjer*, der giver en indikation om forhåndsgodkendelse for deltagelse

Forhåndsgodkendelsen kan dog altid fraviges af forsikrings-selskabet ? men kun i positiv retning for aktørerne

Den endelige beslutning:

Forsikrings-selskabet foretager altid den endelige kreditvurdering af aktørerne, der kan fravige retningslinjerne til fordel for aktørerne

Dog er det i sidste ende Energinet.dk der beslutter, om aktører over 250 mio. DKK kan omfattes af den samlede ordning

Energinet.dk's retningslinjer

Dårligt ratede aktører kommer ikke med i forsikringsordningen - de betaler selv for sikkerhedsstillelse

Middel og højt ratede aktører kommer med i den samlede ordning og får tildelt en fri kreditramme svarende til 10 pct. af aktørens respektive egenkapital.

Den øvre grænse for deltagelse er altid 250 mio. DKK. Aktøren betaler selv for sikkerhedsstillelse for alt over 250 mio. DKK.

55. Energinet.dk forventer ligeledes, at Energinet.dk's administration til kreditvurdering bliver mindsket. Det er derudover Energinet.dk's opfattelse, at det er en samfundsmæssig gevinst, at Energinet.dk tegner en kreditforsikring, da de samlede omkostninger til sikkerhedsstillelse er væsentlig mindre, end hvis hver aktør selv skulle afholde omkostninger til sikkerhedsstillelse.

56. Med Energinet.dk's nuværende kreditpolitik skal aktørerne stille sikkerhed for ca. 1 mia. DKK. Energinet.dk antager, at det i gennemsnit koster 1 pct. for aktøren at stille sikkerhed og har derfor estimeret aktørernes nuværende omkostninger til sikkerhedsstillelse til ca. 10 mio. DKK.^[12] Dette er dobbelt så meget som de forventede 5 mio. DKK for en kreditforsikring.

Forsikringsordningen opkræves via tariffene

57. De samlede omkostninger til forsikringsordningen bliver opkrævet via de generelle tariffen. Dette gælder også for de aktører der bliver opkrævet individuel sikkerhedsstillelse. Disse aktører kommer derfor i princippet til at betale for den samlede forsikringsordning - selvom de også skal stille individuel sikkerhed. Energinet.dk har forsøgt at klarlægge, hvordan dette eventuelt kunne håndteres.

58. En måde at løse problemet på kunne være at give de aktører - der helt eller delvist ikke bliver omfattet af den samlede forsikringsordning - en rabat på transmissionstariffen eller en efterfølgende refusion. Denne model kræver manuel behandling af aktørernes kapacitetsbestillinger.

59. En anden model ville være at opkræve omkostningerne til kreditforsikringen via et gebyr, der pålægges de aktører, der er omfattet af ordningen. Dette vil være vanskeligt at opgøre præcist.

60. Uanset valg af model, vil det betyde øget administration for Energinet.dk og med risiko for at rabatten eller gebyret bliver fastsat upræcist.

61. Energinet.dk finder imidlertid, at den reelle betydning af problemstillingen er af begrænset effekt for de berørte aktører. Dette er vist i et konkret eksempel for naturgas-transmission.

62. Efter Energinet.dk's skønnede beregninger, vil forsikringsordningen kunne betyde, at tariffen for naturgastransmission stiger ca. 0,02 DKK/kWh/h/y. Med den antagelse vil det for X aktuelle aktører, der i dag stiller sikkerhed - og som måske fortsat vil skulle sikkerhed efter den ny kreditpolitik - betyde, at de kommer til at betale ca. X DKK om året via tariffene til forsikringsordningen.
63. De ca. X DKK pr. år skal holdes op mod, at de pågældende aktører har en årlig transportbetaling på knap X DKK. Betaling til forsikringsordningen svarer dermed til ca. 2 promille af, hvad aktøren i forvejen betaler årligt for transport af gas. Energinet.dk finder ikke, at denne merbetaling udgør en væsentlig påvirkning af disse kunders konkurrenceevne.
64. Den samlede tarifindbetaling for alle Energinet.dk's aktiviteter udgjorde i 2008 godt 7 mia. DKK[13]. Omkostningen til forsikringsordningen på de 5 mio. DKK svarer til ca. 0,07 pct. heraf. Også samlet set udgør betalingen til forsikringsordningen derfor generelt en meget lille del af tariffene som helhed.
65. Energinet.dk har derfor valgt at lade omkostninger til forsikringsordningen indgå i den samlede omkostningspulje og fordele disse blandt alle systembrugerne.

Omkostningsfordeling mellem Energinet.dk's aktiviteter

66. Energinet.dk tegner en kreditforsikring, der gælder samlet for el-, gas- og lageraktørerne. Omkostningen kan ikke uden videre henføres direkte til den enkelte aktivitet. Derfor anvender Energinet.dk en fordelingsnøgle for at kunne henføre omkostningen til de pågældende aktiviteter. Den konkrete fordelingsnøgle bliver baseret på forsikringsselskabets oplysninger om, hvilken andel af forsikringspræmien de respektive aktører på el-, gas- og lageraktiviteterne giver anledning til.
67. Inden for hver aktivitet vil omkostningen til kreditforsikringen blive fordelt via de generelle tariffer, jf. ovenfor.

Kreditvilkår i andre transmissionssystemer

68. Energinet.dk har oplyst, hvilke kreditvilkår der gælder i transmissionssystemer i de lande, som Energinet.dk normalt sammenligner sig med. På naturgasområdet gælder det DEUDAN forbindelsen (EON Gastransport, DONG Energy Pipelines, Gasunie Deutschland), GTS (Holland), Fluxys (Belgien) og Svenska Kraftnät (Sverige). For el-området gælder det Danmark, Sverige, Norge og Finland[14].
69. I omkringliggende lande gennemgår aktørerne på både el- og gasområdet en -typisk ekstern - kreditvurdering, og det er ikke usædvanligt, at de også kan blive tildelt en gratis kreditramme. Det gælder dog oftest på naturgasområdet. Kun ét selskab (Svenska Kraftnät) på el-området giver aktører med høj kreditværdighed en gratis kreditramme.
70. I alle transmissionssystemer - både el og gas - kræves der en eller anden form for sikkerhedsstillelse. Enten som udgangspunkt - dvs. uden på forhånd at få en gratis kreditramme - eller ved større kreditbehov end den på forhånd gratis tildelte. Eller der kræves sikkerhedsstillelse, hvis en aktør har en dårlig kreditværdighed.
71. TSOérnes opgørelse af kreditværdighed, kreditramme og måden at kræve sikkerhedsstillelse på varierer fra selskab til selskab. De andre landes kreditvilkår minder dog i hovedtræk om Energinet.dk's nuværende kreditvilkår. Den ny kreditpolitik i Energinet.dk, med samtidig indførelse af en *kreditforsikring*, adskiller sig derfor fra kreditvilkårene i de transmissionssystemer, som Energinet.dk normalt sammenligner sig med.
72. Det er imidlertid Energinet.dk's vurdering, at den ny kreditpolitik i Danmark vil være mere lempelig for aktørerne i forhold til i omkringliggende systemer, da kreditforsikringen formentlig vil betyde, at en større del af aktørerne får tildelt en gratis kreditramme.
73. For at understøtte markedsudviklingen i regionen vil Energinet.dk udbrede kendskabet til Energinet.dk's ny kreditpolitik, for på den måde at inspirere TSOérne i andre lande til selv at indføre lignende mere lempelige kreditvilkår.

Generelt om kreditvurderinger

74. Der findes en række virksomheder, der foretager kreditvurderinger og kreditratings. Energinet.dk har indtil videre for gasområdet valgt at gøre brug af Dun & Bradstreet (herafter D&B).
75. Det skal fremhæves, at Energinet.dk i forbindelse med den ny kreditpolitik kun anvender D&B som en tredjepart til at give en forhåndsvurdering af de respektive aktører. Det konkrete forsikringsselskab vil foretage sin egen kreditvurderinger af aktørerne, og det er Energinet.dk's vurdering, at forsikringsselskabet sandsynligvis vil kunne godkende selska-

ber, der er dårligere rated og give større rammer, end der er lagt op til i forhåndsgodkendelsen. Alligevel kan skitseringen nedenfor give en indikation af, hvad der typisk lægges til grund ved kreditvurderinger.

76. Virksomheder bruger D&B til at kunne reducere kreditrisici. I Danmark anvender D&B primært følgende kilder til kreditvurdering: Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Registrerings-tidende, Statstidende, Danmarks Statistik, CVR og telefonisk indhentning og verificering af data.

77. D&B foretager bl.a. kreditvurderinger og giver de vurderede virksomheder en kreditrating fra C til AAA. AAA er højeste mulige. En kreditrating på C betyder, at kredit frarådes. Der kan også gives "ingen rating", jf. tabel 2. Ingen rating kan betyde, at der mangler information om virksomheden, eller at informationen er forældet.

Tabel 2: Kreditrating fra D&B

Rating	Beskrivelse	Konkursrisiko næste 12 mdr. i pct.
AAA	Højeste kreditværdighed	0,2
AA	Høj kreditværdighed	0,5
A	Kreditværdi	1,6
IR	Ingen rating	4,1
B	Kredit mod sikkerhed	5,2
C	Kredit frarådes	8,4

Kilde: Dun & Bradstreet Danmark's hjemmeside

78. Ved brug af kreditvurderingsselskaber som D&B opnår en virksomhed altså kendskab til eventuelle kunders kreditværdighed - og dermed indsigt i hvor stor risiko der kan være ved at give den pågældende kunde kredit.

Hørings svar fra Energinet.dk

79. Udkastet til tilsynsnotatet har været i høring hos Energinet.dk. Samtlige bemærkninger er indarbejdet i notatet.

Lovgrundlag

Lov om Energinet.dk^[15]

80. Det følger af § 2, stk. 2, at

"Energinet.dk's formål er at sikre en effektiv drift og udbygning af den overordnede infrastruktur på el- og gasområdet og at sikre åben og lige adgang for alle brugere af netterne".

81. Det fremgår af § 12, at

"§ 12. Energinet.dk og virksomhedens helejede datterselskaber skal i deres interne regnskabsføring med henblik på at undgå forskelsbehandling, krydssubsidiering og konkurrenceforvriddning

1) føre separate regnskaber for hver af deres elektricitetsrelaterede og naturgasrelaterede aktiviteter, herunder drift af systemansvarlig virksomhed, transmissions- distributions- og lagervirksomhed.

2) specificere indtægter fra ejerskab af transmissions- og distributionsnet samt lagerfaciliteter."

BEK om økonomisk regulering af Energinet.dk^[16]

82. "Energinet.dk kan i priserne for de aktiviteter, der varetages i medfør af § 2, stk. 2 og 3, i lov om Energinet.dk, indregne nødvendige omkostninger ved effektiv drift og nødvendig forrentning af kapital.", jf. § 2.

83. Det følger af § 10, at

"§ 10. Der skal føres separate regnskaber for:

1) Energinet.dk's enkelte elektricitets- og naturgasrelaterede aktiviteter, jf. § 12, stk. 1, i lov om Energinet.dk.

2) Separate tarifområder, jf. § 8, stk. 4, i elforsyningsloven.

3) Den systemansvarlige virksomheds puljer eksempelvis netpulje, systempulje og PSO-pulje.

Stk. 2. Der skal føres moderselskabsregnskab for henholdsvis el- og gasdelen i Energinet.dk."

Elforsyningsloven^[17]

84. Formålet med elforsyningsloven (EFL) defineres i § 1:

§ 1. Lovens formål er at sikre, at landets elforsyning tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med hensynet til forsyningssikkerhed, samfundsøkonomi, miljø og forbrugerbeskyttelse. Loven skal inden for denne målsætning sikre forbrugerne adgang til billig elektricitet og fortsat give forbrugerne indflydelse på forvaltningen af elsektorens værdier.

Stk. 2. Loven skal i overensstemmelse med de i stk. 1 nævnte formål særligt fremme en bæredygtig energianvendelse, herunder ved energibesparelser og anvendelse af kraftvarme, vedvarende og miljøvenlige energikilder, samt sikre en effektiv anvendelse af økonomiske ressourcer og skabe konkurrence på markeder for produktion og handel med elektricitet.

85. I § 6, stk. 4 fremgår det, at de kollektive elforsyningsvirksomheders ydelser skal stilles til rådighed på gennemsigtige, objektive, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår:

"Kollektive elforsyningsvirksomheder samt forsyningspligtige virksomheder, for så vidt angår deres forsyningspligtig ydelse, skal stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på gennemsigtige, objektive, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår."

86. § 6, stk. 4 gælder også for Energinet.dk, da Energinet.dk hører ind under definitionen af kollektive elforsyningsvirksomheder jf. § 5, stk. 1, nr. 8:

"Kollektiv elforsyningsvirksomhed: Offentlig eller privatejet elforsyningsvirksomhed med bevilling samt elforsyningsvirksomhed, der varetages af Energinet.dk eller denne virksomheds helejede datterselskaber i medfør af § 2, stk. 2 og 3, i lov om Energinet.dk, som på offentligt regulerede vilkår har til formål at udføre aktiviteter som net-, transmissions-, eller systemansvarlig virksomhed."

87. Kravet om objektivitet, gennemsigtighed, rimelighed og ikke-diskrimination er i øvrigt et grundlæggende princip, der går igen i en lang række af lovens bestemmelser.

88. Det fremgår af § 24, at enhver har ret til at anvende det kollektive elforsyningsnet mod betaling, og at de kollektive elforsyningsvirksomheder ikke må forskelsbehandle brugere af systemet eller kategorier af brugere eller begunstige egne selskaber.

89. Det følger af § 31, stk. 1 og 2, at den systemansvarlige virksomhed (Energinet.dk) bl.a. skal bidrage til at sikre de bedst mulige betingelser for konkurrence. Endvidere ses det, at Energinet.dk kan stille krav om sikkerhedsstillelse for brugernes adgang til systemet, og at vilkårene herfor skal være objektive, ikke-diskriminerende og offentligt tilgængelige:

"§ 31. Den systemansvarlige virksomhed skal ved udførelsen af sine opgaver bidrage til at sikre, at der skabes de bedst mulige betingelser for konkurrence på markeder for produktion og handel med elektricitet, jf. § 1, stk. 2."

Stk. 2. Den systemansvarlige virksomhed kan stille vilkår for brugernes adgang til at benytte virksomhedens ydelser. Disse vilkår skal være objektive, ikke-diskriminerende og offentligt tilgængelige og kan vedrøre

1) økonomiske forhold, herunder krav om sikkerhedsstillelse for udgifter eller risiko for udgifter, som den systemansvarlige virksomhed påtager sig på brugerens vegne, eller som er forbundne med brugen af den systemansvarlige virksomheds ydelser,

2) krav til indrapportering og formidling af data og andre informationer af relevans for den systemansvarlige virksomheds arbejde og

3) forhold, som bidrager til at sikre bedst mulig konkurrence for produktion og handel med elektricitet."

90. Det fremgår af EFLs § 73, at de kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse af deres ydelser efter §§ 69-72 skal ske efter rimelige, objektive og ikke-diskriminerende kriterier i forhold til, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til. Prisdifferentiering på baggrund af en geografisk afgrænsning er kun tilladt i særlige tilfælde.

91. Det ses endvidere af EFL om Energitilsynets godkendelse af metoder:

§ 73 a. Priser og betingelser for anvendelse af transmissions- og distributionsnet fastsættes af de kollektive elforsyningsvirksomheder efter offentliggjorte metoder, som er godkendt af Energitilsynet."

92. Det ses bl.a. af bemærkningerne til § 73 a, at formålet er at sikre, at metoderne er i overensstemmelse med EFLs bestemmelser. Der skal blandt andet redegøres for, hvilke overvejelser, der ligger bag forskelle i tariffer som følge af forbrugeres og netbrugeres forskellige karakteristika.

93. Hvis Energitilsynet finder, at priser og leveringsbetingelser må anses for at være i strid med denne lov, kan tilsynet give pålæg om ændring af priser og betingelser, jf. § 77.

Naturgasforsyningsloven[18]

94. NGFL § 1 definerer, at formålet med loven er at sikre, at landets naturgasforsyning tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med hensynet til forsyningssikkerhed,

samfundsøkonomi, miljø og forbrugerbeskyttelse, og at forbrugerne inden for denne mål-sætning skal give forbrugerne adgang til billig naturgas. Loven skal indenfor disse rammer særligt fremme en bæredygtig energianvendelse, herunder energibesparelser, samt sikre en effektiv anvendelse af økonomiske ressourcer og skabe konkurrence på markedet for handel med naturgas.

95. Det følger af § 12, at:

"§ 12 a. Et transmissionsselskab skal ved udførelsen af sine opgaver bidrage til at sikre, at der skabes de bedst mulige betingelser for konkurrence på markeder for handel med naturgas, jf. § 1, stk. 2.

Stk. 2. Et transmissionsselskab kan ud over det i stk. 1 nævnte tage andre initiativer med henblik på at fremme konkurrencen på markeder for naturgas."

96. Det fremgår af § 18, stk. 2, 2. pkt. at transmissionsselskaber skal give adgang til systemet på grundlag af objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende kriterier.

97. Det følger af § 36 a, at:

"§ 36 a. Priser og betingelser for anvendelse af transmissions- og distributionsnet samt LNG-faciliteter fastsættes af transmissions-, distributions- og LNG-selskaber efter offentliggjorte metoder, som er godkendt af Energitilsynet."

98. Af bemærkningerne til § 36 a^[19] ses bl.a., at "Formålet er at sikre, at metoderne er i overensstemmelse med NGFL. Der skal bl.a. redegøres for, hvilke overvejelser der ligger bag forskelle i tariffer som følge af forbrugerens og netbrugerens forskellige karakteristika."

99. Af lovens § 38 følger

"§ 38. Priser og betingelser for ydelser fra transmissions-, lager- og LNG-selskaber skal fastsættes således, at der ikke diskrimineres mellem systembrugerne.

Stk. 2. Energitilsynet fører tilsyn med prisernes og betingelsernes rimelighed, jf. stk. 1.

100. Hvis Energitilsynet finder, at priser og betingelser må anses for at være i strid med bestemmelserne i NGFL, kan tilsynet give påbud om ændring af priser og betingelser, jf. NGFL § 41.

Transmissionsforordningen^[20]

101. Det følger bl.a. af forordningens artikel 3, at de tariffer, eller metoder til beregning af disse, som transmissionssystemoperatører anvender, og som er godkendt af de regulerende myndigheder, skal være gennemsigtige, tilgodese behovet for systemintegritet og forbedring deraf og afspejle de faktiske omkostninger, for så vidt som sådanne omkostninger svarer til en effektiv og strukturelt sammenlignelig netoperatørs omkostninger og er gennemsigtige. Tarifferne, eller metoderne til beregning af disse, skal ligeledes anvendes på en ikke-diskriminerende måde.

102. Det følger bl.a. af artikel 3 vedr. tarifferne for adgang til nettet, at

"Tarifferne, eller metoderne til beregning af disse, skal bidrage til en effektiv handel med gas samt konkurrence på markedet, samtidig med at krydssubsidiering mellem netbrugerne undgås, og samtidig med at der ansøges til investeringer og opretholdes eller skabes interoperabilitet for transmissionsnet."

103. Det ses bl.a. af artikel 4 om adgangstjenester for tredjepartsadgang, at transmissionssystemoperatøren (TSO) skal sikre, at de tilbyder tjenester på et ikke-diskriminerende grundlag til alle netbrugere.

104. I medfør af artikel 4, stk. 3 følger det direkte om sikkerhedsstillelse, at:

"Om nødvendigt kan der tildeles adgangstjenester for tredjepart mod passende garantier fra brugere af nettet for så vidt angår disse brugeres kreditværdighed. Sådanne garantier må ikke udgøre unødvendige hindringer for markedsadgang og skal være ikke-diskriminerende, gennemsigtige og rimelige."

Begrundelse

105. Energitilsynet skal tage stilling til, om Energinet.dk's ny kreditpolitik kan godkendes, jf. EFLs § 73 a og § 36 a i NGFL. Kreditpolitikken skal forstås som metoden for regler om kreditvurdering samt regler om sikkerhedsstillelse. Konkret skal tilsynet vurdere, om metoden er i overensstemmelse med EFLs og NGFLs bestemmelser samt lov om Energinet.dk.

106. På naturgasområdet gælder metodegodkendelsen kun for transmission, da der ikke er krav om metodegodkendelse på lagerområdet. Det har imidlertid været nødvendigt at belyse, om metoden giver anledning til krydssubsidiering mellem de tre segmenter, jf. kravet i lov om Energinet.dk § 12 om at undgå krydssubsidiering mellem Energinet.dk's aktiviteter.

107. Energinet.dk skal give adgang til systemet på grundlag af objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende kriterier, jf. EFLs § 6, stk. 4, § 24 og NGFLs § 18. Priser og be-

tingelser skal fastsættes så der ikke diskrimineres mellem systembrugerne og Energitilsynet fører tilsyn med priserne og betingelsernes rimelighed, jf. EFLs § 73 og § 77 og NGFLs § 38. Endvidere gælder, at Energinet.dk skal sikre en effektiv drift samt en åben og lige adgang for brugerne af nettet, jf. lov om Energinet.dk § 2 og BEK om økonomisk regulering af Energinet.dk § 2.

108. Energinet.dk skal ligeledes bidrage til at sikre de bedst mulige betingelser for konkurrence på markeder for el og naturgas, jf. EFL § 31 og NGFL § 12 a.

109. Specifikt om sikkerhedsstillelse gælder det om adgang til naturgastransmissions-systemet, jf. artikel 4 i transmissionsforordningen, at eventuel sikkerhedsstillelse for adgang ikke må udgøre en unødvendig hindring for markedsadgang og at disse garantier skal være ikke-diskriminerende, gennemsigtige og rimelige. Ligeledes gælder det om sikkerhedsstillelse på el-området, jf. EFL § 31, at Energinet.dk kan stille krav om sikkerhedsstillelse, og at kravene herom skal være objektive, ikke-diskriminerende og offentligt tilgængelige.

110. Det er endvidere et grundlæggende krav, jf. ovenfor, at Energinet.dk ikke må krydssubsidiere mellem de forskellige el, gas og gaslager aktiviteter, jf. § 12 i Lov om Energinet.dk, om at Energinet.dk og virksomhedens hel ejede datterselskaber skal føre separate regnskaber for hver af deres elektricitets og naturgasrelaterede aktiviteter med henblik på at undgå forskelsbehandling, krydssubsidiering og konkurrenceforvridning.

111. Samlet skal Energitilsynet altså vurdere, om Energinet.dk's ny kreditpolitik er i overensstemmelse med kravene om objektivitet, ikke-diskrimination, gennemsigtighed og rimelighed og i overensstemmelse med hensynet til at sikre konkurrencen på markedet samt hensynet til ikke at krydssubsidiere mellem aktiviteterne. For at kunne vurdere disse hensyn vil følgende grundlæggende forhold blive belyst:

- Sikkerhedsstillelse og kreditforsikring
- Kriterier for deltagelse
- Betaling til forsikringen via tariffene
- Krydssubsidiering mellem aktiviteterne
- Kreditpolitik i andre lande

Sikkerhedsstillelse og kreditforsikring

112. Det følger af EFLs § 31 samt transmissionsforordningens artikel 4, stk. 3, at der kan stilles krav om sikkerhedsstillelse for adgangen til transmissionssystemet. Det er således i overensstemmelse med lovens og forordningens bestemmelser, at Energinet.dk kræver sikkerhedsstillelse.

113. Det nye i metoden er, at Energinet.dk indfører en *fælles* kreditpolitik for alle selskabets aktiviteter, at aktørerne bliver kreditvurderet i forhold til aktørens samlede engagement i Energinet.dk og at Energinet.dk tegner en *samlet kreditforsikring* til dækning af den risiko, aktørerne giver anledning til, frem for at aktøren selv skal stille sikkerhed.

114. For så vidt angår indførelsen af en *fælles* kreditpolitik er det Energitilsynets vurdering, at det bidrager til gennemsigtighed, at der gælder samme kreditpolitik for alle aktørerne. Det forekommer endvidere ikke urimeligt, at der ved vurderingen af en aktørs kreditværdighed ses på aktørens samlede engagement i Energinet.dk som concern.

115. Formålet med forsikringsordningen - herunder at forsikringen tegnes for alle aktiviteterne samlet - er bl.a. at kunne give flere aktører en større kreditramme - uden at disse på forhånd skal stille sikkerhed, og uden at det væsentligt øger Energinet.dk's risiko for et eventuelt tab.

116. Det er Energitilsynets vurdering, at den ny kreditpolitik vil kunne gøre det nemmere for aktørerne at agere på el- og naturgasmarkedet, hvilket kan bidrage til at skabe bedre betingelser for konkurrence på markeder for handel med el og naturgas, jf. EFL § 31 og NGFL § 12 a. Generelt udgør øgede krav til sikkerhedsstillelse en stadigt større udfordring for at kunne agere på et marked - det gælder også engrosmarkedet for el og gas. Den finansielle krise har blot sat yderligere fokus på behovet for sikkerhedsstillelse. I øvrigt gælder det, at en virksomhed - fx en aktør på el- og gasmarkedet - typisk vil skulle stille sikkerhed til en række forskellige virksomheder. Et krav om sikkerhedsstillelse kommer derfor ikke kun fra Energinet.dk. Alligevel vil en ny kreditpolitik fra Energinet.dk potentielt kunne lette adgangen til markedet, da aktøren så bliver mødt med én udfordring mindre i den henseende.

117. Samtidig bidrager det til at sikre effektiv drift med tiltag - som en kreditforsikring - der søger at begrænse Energinet.dk's risiko for eventuelle tab, jf. lov om Energinet.dk § 2 og BEK om økonomisk regulering af Energinet.dk § 2.

118. Den samlede ordning kan endvidere vise sig at være samfundsøkonomisk fordelagtig, idet det af hensyn til stordriftsfordele m.v. er forventeligt, at Energinet.dk's omkostning til den samlede ordning bliver mindre end hvad aktørernes tilsvarende samlede betaling til sikkerhedsstillelse beløber sig til ved de nuværende individuelle ordninger, jf. også formålsbestemmelserne i EFL og NGFL.

119. Det er imidlertid vanskeligt at opgøre en sådan eventuel gevinst, og Energitilsynet finder, at det væsentligste ved metoden er, at det alt andet lige kan blive nemmere for en aktør at få adgang, og at det samtidig kan begrænse Energinet.dk's risiko for tab, jf. EFL § 31 og NGFL § 12 a samt § 2 i BEK om økonomisk regulering af Energinet.dk om at Energinet.dk skal sikre en effektiv drift.

Kriterierne for deltagelse

120. For så vidt angår, at en aktør skal opfylde visse kriterier for at være omfattet af den samlede ordning finder Energitilsynet, at det af hensyn til gennemsigtigheden er vigtigt, at aktørerne er bekendt hermed på forhånd, jf. EFL § 6, stk. 4 og NGFL § 18.

121. I den forbindelse øger det gennemsigtigheden, at aktørerne har et indtryk af, hvilke retningslinjer de skal opfylde for at blive omfattet - også selvom det kun er en forhåndsgodkendelse, som senere kan fraviges af forsikringsselskabet.

122. Men det er klart, at de aktuelle kriterier, som det kommende forsikringsselskab konkret vælger at lægge til grund, ikke må være i strid med kravene om objektivitet, ikke-diskrimination, gennemsigtighed og rimelighed og kriterierne skal være offentligt tilgængelige for aktørerne, jf. EFL § 6, stk. 4, § 24, § 31 og NGFL §§ 18 og 38 samt transmissionsforordningens artikel 4.

123. På den baggrund skal Energinet.dk, når selskabet har valgt et konkret forsikringsselskab, over for Energitilsynets sekretariat redegøre for forsikringsselskabets kriterier for kreditvurdering, og kriterierne skal være offentligt tilgængelig for samtlige aktører, jf. også EFL § 73 a og NGFL § 36 a.

124. Hvad angår de specifikke rammekriterier, gælder det, at en aktør kan blive mødt med krav om individuel sikkerhedsstillelse, såfremt aktøren bliver 1) dårligt rated 2) har behov for større kreditramme end 10 pct. af egenkapitalen eller 3) hvis behovet for kreditrammen er større end 250 mio. DKK. Den ny metode kan således betragtes som en kombination af individuel og samlet ordning.

125. Overordnet set finder Energitilsynet det ikke urimeligt, at der gælder visse standardkrav, for at en aktør kan være med i den samlede forsikring. Med andre ord, såfremt en aktør opfylder visse *gennemsnitskrav* i forhold til den risiko, denne giver anledning til, så kan aktøren blive omfattet af den kollektive forsikringsordning. Ligeledes finder Energitilsynet det ikke diskriminerende eller på anden måde urimeligt, at en aktør med væsentlige afvigelser fra denne "gennemsnitsbetragtning" - fx ved dårlig rating eller ved et større kreditbehov, end der er dækket af den samlede ordning - helt eller delvis ikke kan blive omfattet af den samlede ordning.

126. En sådan standardbetragtning vurderer Energitilsynet således som værende i tråd med det overordnede hensyn til, at en aktør - som udgangspunkt - bliver belastet med de omkostninger, som denne selv giver anledning til.

127. Energitilsynet skal specifikt hvad angår de *dårligt ratede aktører* bemærke, at der på ethvert marked altid vil være dårligt ratede aktører og at det ikke er usædvanligt, at det er behæftet med større omkostninger for en aktør at være dårligt rated. I den konkrete sag bør hensynet til dårligt ratede aktører holdes op mod hensynet til de øvrige aktører, som i tilfælde af at adgangskravet lempes for dårligt ratede aktører vil skulle betale en højere forsikringspræmie over tariffene.

128. For så vidt angår princippet om en *øvre grænse*, er det Energitilsynets vurdering, at det ikke er urimeligt eller i øvrigt diskriminerende, at der gælder en øvre grænse for at kunne deltage i den samlede ordning. Det må alt andet lige kunne forventes, at det uden en øvre grænse - eller en meget høj øvre grænse - kan øge omkostningerne til den samlede kreditforsikring eller i øvrigt kan påføre Energinet.dk et uforholdsmæssigt stort tab, hvilket ville være til alle aktørers ulempe.

129. Samlet finder Energitilsynet det ikke urimeligt, at dårligt ratede aktører selv skal stille sikkerhed og at der gælder en øvre grænse for den kreditramme, der er omfattet af forsikringsordningen, jf. EFL § 6, stk. 4, § 24, § 31 og NGFL §§ 18 og 38 samt artikel 4 i transmissionsforordningen.

130. For så vidt angår den konkrete grænse på 250 mio. DKK må det være en forudsætning, at såfremt en aktør med et større kreditbehov end 250 mio. DKK i det konkrete tilfælde bliver mødt med krav fra Energinet.dk om at stille ekstra sikkerhed, at dette ekstra

krav også afspejler en reel større risiko eller øget omkostning, såfremt aktøren - for så vidt angår det større kreditbehov - var omfattet af den samlede forsikring.

131. Hvis forsikringsselskabet vurderer, at en aktør med et kreditbehov over 250 mio. DKK alligevel kan blive omfattet af forsikringen, uden at dette øger omkostningerne hertil, er det i sidste ende Energinet.dk's bestyrelse, der skal træffe endelig beslutning om godkendelse heraf. Energitilsynet lægger vægt på, at Energinet.dk's vurdering af, om en aktør kan være med i den samlede forsikring, skal være baseret på objektive, ikke-diskriminerende og gennemsigtige kriterier, jf. EFL § 6, stk. 4, § 24, § 73 samt NGFL § 18 og § 38.

132. Energinet.dk bedes i den forbindelse over for Energitilsynets sekretariat redegøre for, hvilke kriterier selskabet vil lægge til grund ved beslutningen heraf. Ligeledes skal Energinet.dk offentliggøre kriterierne herfor, jf. kravet i EFL § 73 a og NGFL § 36 a om at Energinet.dk's metoder skal offentliggøres.

Betaling til forsikringen via tarifferne

133. Omkostningen ved den samlede forsikring vil blive dækket via de generelle tariffer, som bliver opkrævet alle aktører. Det gælder også aktører der skal stille særlig sikkerhed efter kreditforsikringsselskabets konkrete vurdering. Således kommer dårligt ratede aktører - og andre aktører, hvis kreditbehov ikke bliver dækket af den fri kreditramme - til at betale for både individuel sikkerhed og til den samlede ordning over tarifferne.

134. I det konkrete eksempel kan en aktør derfor komme til at betale for egen sikkerhedsstillelse *samtidig* med at aktøren også betaler en del af den samlede forsikringsordning.

135. Som udgangspunkt kan dette i princippet forekomme diskriminerende, selvom det generelt gælder, at der aldrig i praksis gælder et 100 pct. match mellem, hvad hver aktør specifikt giver anledning til, og hvad aktøren bliver opkrævet via tarifferne. Og selvom det - alt andet lige - er til alle aktørers fordel - også de dårlige ratede - at Energinet.dk via kreditforsikringen samlet mindsker selskabets risiko for tab.

136. Energinet.dk kan undgå ovennævnte problemstilling ved fx at lade alle aktører være omfattet af forsikringen. Dette vil imidlertid betyde en væsentlig stigning i præmien til alle aktørers ulempe, samtidig med at det formentlig vil være i strid med kravet om en effektiv drift af Energinet.dk.

137. Energinet.dk kan også vælge at give aktører, der stiller individuel sikkerhed en rabat eller refusion. Eller Energinet.dk kan vælge at opkræve forsikringen direkte ved gebyr. Disse ordninger finder Energitilsynet imidlertid kan være forbundet med risiko for en væsentlig øget administration og kan gøre en forholdsvis enkel ordning kompliceret, med risiko for fejl etc.

138. Afgørende er det efter Energitilsynets opfattelse imidlertid, at den faktiske betydning for de aktører, der kommer til at betale både individuelt og for den samlede ordning, må forventes at være af en sådan størrelse, at den er uden eller med minimal betydning for aktørens konkurrenceevne i øvrigt, jf. ovenfor i punkt 63. Også selvom det i praksis måtte vise sig at den faktiske betydning bliver mere end 2 promille af en aktørs samlede transportbetaling, ville der stadig være langt til, at det reelt forventes at blive af væsentlig betydning for den enkelte aktør. Også i en helhedsbetragtning for alle Energinet.dk's aktiviteter under ét, udgør betalingen til kreditforsikringen omkring en promille af den samlede tariffbetaling.

139. Den praktiske betydning for aktøren sat i forhold til en forventet øget administration for Energinet.dk, hvis Energinet.dk skulle undgå denne risiko, betyder, at Energitilsynet finder, at det i den konkrete situation - og ud fra en helhedsbetragtning - ikke kan betragtes som urimeligt, at nogle aktører betaler for egen sikkerhedsstillelse, samtidig med at de gennem tarifferne betaler for den samlede ordning, jf. EFL §§ 6, stk. 4 og 31, NGFL § 18, lov om Energinet.dk § 2 samt transmissionsforordningens artikel 4.

140. Det er imidlertid vanskeligt på forhånd at opgøre den faktiske betydning for aktørerne og markedet som helhed. Af hensyn hertil finder Energitilsynet, at Energinet.dk bør evaluere problemstillingen over for Energitilsynets sekretariat inden udgangen af 12 måneder fra ikrafttrædelse af den ny kreditpolitik.

Krydssubsidiering mellem aktiviteterne

141. En forudsætning for at Energitilsynet kan godkende en samlet kreditpolitik for el, gas og gaslager er, at kreditpolitikken ikke er i strid med kravene i Lov om Energinet.dk § 12 om at undgå krydssubsidiering mellem de forskellige aktiviteter i Energinet.dk.

142. Omkostningen til kreditforsikringen skal derfor fordeles så retvisende som muligt mellem Energinet.dk's aktiviteter.

143. Energitilsynet har tidligere godkendt omkostningsfordelingsnøgler for ikke-separerbare omkostninger i Energinet.dk, jf. tilsynsafgørelse af 26. juni 2006. Energitilsynet finder imidlertid ikke, at fordelingsnøglerne i denne sag kan anvendes på den konkrete problemstilling. Baggrunden herfor er, at en kreditforsikring - hvor omkostningsniveauet til en vis grad er bestemt af mængder af transporteret el- og gas samt aktørernes kreditværdighed inden for de respektive aktiviteter - ikke i samme omfang kan betegnes som "ikke-henførbare" på linie med fx kantineomkostninger.

144. Når omkostningerne til kreditforsikringen imidlertid konkret bliver baseret på forsikringsselskabets oplysninger om, hvilken andel af forsikringspræmien de respektive el-, gas-, og lageraktiviteter giver anledning til, opfylder det efter Energitilsynets opfattelse kravet om ikke at krydssubsidiere mellem aktiviteterne, jf. Lov om Energinet.dk § 12.

Kreditpolitik i andre lande

145. Energinet.dk's ny kreditpolitik adskiller sig til dels fra de lande, som Danmark normalt sammenligner sig med på energiområdet. For så vidt angår kreditvurdering, krav om sikkerhedsstillelse og mulighed for at få tildelt en gratis kreditramme afviger dette dog ikke i hovedtræk fra, hvad der gælder i omkringliggende lande. Forskellen ligger i, at der i Energinet.dk indføres en samlet ordning via en kreditforsikring. Dette bidrager imidlertid til at lette adgangen til markedet - hvilket også er til gavn for udenlandske aktører.

146. Samlet finder Energitilsynet, at det er positivt med tiltag, der kan fremme en effektiv adgang til markedet - uanset om der gælder mere restriktive vilkår i andre lande. Endvidere forekommer det hensigtsmæssigt - og dermed i tråd med de fortsat øgede krav om harmonisering i EU regi - at Energinet.dk vil inspirere TSO'erne i de omkringliggende lande til at indføre lignende lempeligere vilkår, der kan understøtte markedsudviklingen i regionen som helhed, jf. EFL § 31 og NGFL § 12 a.

Sammenfatning

147. Samlet set er det Energitilsynets vurdering, at den anmeldte kreditpolitik (metode for kreditvurdering og sikkerhedsstillelse) ikke er i strid med bestemmelserne i EFL og NGFL, jf. EFL §§ 1, 6, stk. 4, 24, 31 og 73 samt NGFL §§ 1, 12 a, 18 og 38 ? herunder lov om Energinet.dk § 2 og § 12 samt artikel 4 i transmissionsforordningen.

Afgørelse

148. Det meddeles Energinet.dk at

- Energitilsynet godkender Energinet.dk's ændrede metode for kreditvurdering og sikkerhedsstillelse (kreditpolitik) jf. naturgasforsyningslovens § 36 a og elforsyningslovens § 73 a.
- Energitilsynet lægger ved godkendelsen til grund, at præmien for forsikringsordningen ikke afviger væsentligt fra det skønnede niveau på 5 mio. DKK, og at Energinet.dk inden ikrafttrædelse af kreditvilkårene over for Energitilsynet redegør for det valgte forsikrings-selskabs aktuelle kriterier for kreditvurdering samt offentliggør disse for aktørerne. Kriterierne må endvidere ikke være i strid med kravene om gennemsigtighed, objektivitet, rimelighed og ikke-diskrimination, jf. EFL §§ 6, stk. 4, 24, 31, 73 og NGFL §§ 18 og 38 samt artikel 4 i transmissionsforordningen.
- Energinet.dk skal senest 12 måneder efter ikrafttrædelse af den ny kreditpolitik over for Energitilsynets sekretariat evaluere den ny kreditpolitik.

[1] Energinet.dk er systemansvarlig transmissionsvirksomhed på el-området, og har ansvaret for at udvikle de markedsregler, der er nødvendige for at sikre et velfungerende marked.

[2] Lageret i Ll. Torup er det ene af to naturgaslagre i Danmark. Det andet er ejet af DONG Energy og ligger i Stenlille på Sjælland.

[3] Jf. naturgasforsyningsloven § 36 a og elforsyningsloven § 73 a.

[4] Forskrift C1 - Vilkår for balanceansvar (punkt 3.2 Sikkerhedsstillelse) fra december 2008, se www.energinet.dk.

[5] RFG version 9.0 punkt 22, af 1. oktober 2008, se www.energinet.dk.

[6] Kreditpolitikken er ens for gastransmission og gaslager. Lagervilkår fremgår af "Regler for Energinet.dk Gaslager" (REGL).

[7] Distributionselskaberne på el-området betegnes som netselskaber.

[8] Gælder både gastransmission og gaslager.

[9] Rating A definerer graden af kreditværdighed - se tabel 2 om kreditrating (punkt 77).

[10] I forhold til hvis hvert segment skulle tegne sin egen kreditforsikring.

[11] Se tabel 2 nedenfor om kreditrating generelt.

[12] 1 pct. af 1 mia. DKK.

[13] Årsrapport for Energinet.dk 2008.

[14] Fingrid (Finland), Statnett (Norge) og Svenska Kraftnät (Sverige).

[15] Bekendtgørelse af lov om Energinet.dk, LBK nr. 224 af 16/03/2009.

[16] Bekendtgørelse nr. 965 af 21. september 2006

[17] Bekendtgørelse af lov om elforsyning, LBK nr. 1115 af 08/11/2006 med senere ændringer.

[18] Bekendtgørelse af lov om naturgasforsyning, jf. LBK nr. 1116 af 08/11/2006 med senere ændringer.

[19] Bemærkninger til § 2, nr. 38 i lovforslag L 236, som blev fremsat den 21. april 2004.

[20] Europa-parlamentets og rådets forordning nr. 1775/2005 af 28. september 2005 om betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet